

Hoe Japan de oorlog verloor

Toen Japan op 8 december 1941 de slagschepen van de Amerikaanse *Pacific*-vloot in Pearl Harbor uitschakelde en ter verovering van de Britse basis Singapore een troepenmacht ontscheepte in het zuiden van Thailand en het noorden van Brits-Malakka, was het niet zijn bedoeling om de twee grote mogendheden waaraan het de oorlog verklaarde: de Verenigde Staten en Groot-Brittannië, volledig te verslaan. De Japanse leiders die het besluit hadden genomen om aan de Tweede Wereldoorlog te gaan deelnemen, beseften dat zij dáár de krachten niet voor hadden. Hun was het er om te doen, het gehele gebied van wat in Japan 'de Zuidelijke Oceaan', de *Nanjo*, heette, in te voegen in het Japanse keizerrijk opdat het een groot deel zou leveren van de grondstoffen, in de eerste plaats aardolie uit Nederlands-Indië, welke de 'Groot-Oost-Aziatische Welvaartssfeer' tot een gebied zouden maken dat in zijn eigen economische behoeften zou kunnen voorzien. Japan was dus uit op een compromisvrede; had het de Verenigde Staten en Groot-Brittannië er eenmaal toe gebracht zich bij zijn veroveringen neer te leggen, dan zou, zo werd vertrouwd, ook de mogelijkheid geschapen zijn, het Chinees-Nationalistisch bewind van generaal Tsjiang Kai-sjek uit te schakelen.

Niet dat die compromisvrede met de Verenigde Staten en Groot-Brittannië als permanent gedacht werd! In de laatste maanden van '40 en in '41 waren door de *research*-afdeling van het Japanse departement van oorlog, in samenwerking met de hoofdkwartieren van leger en vloot en met het departement van overzeese gebiedsdelen, nog veel ambitieuzer plannen opgesteld waarin er van was uitgegaan dat Japan, nadat het van de oorlog in Europa had geprofiteerd door niet alleen de *Nanjo* maar ook de Britse *Dominions* Australië en Nieuw-Zeeland in de wacht te slepen, omstreeks 1960 een beslissende oorlog met de Verenigde Staten zou aangaan die het tot de sterkste mogendheid moest maken in het gehele gebied van de *Pacific*. Dat voorts, zodra mogelijk, de macht van de Sowjet-Unie in Oost-Azië moest worden gebroken, was een doelstelling die de Japanse heersers al van de Russische Revolutie (1917) af in het oog hadden gehouden.

Zo was dus de greep naar de *Nanjo* gezien als onderdeel van de aan